

ประวัติและจุดสนใจบนเส้นทางวัฒนธรรม ชุมชนอุรักลาไวย์ เกาะพีพี กระบี่

โครงการนำร่องอันดามัน
สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เมษายน 2559

ประวัติและจุดสนใจบนเส้นทางวัฒนธรรม ชุมชนอุรักลาไวย์ เกาะพีพี กระบี่

จัดทำโดย	ชุมชนอุรักลาไวย์เกาะพีพี ร่วมกับโครงการนำร่องอันดามัน และหน่วยวิจัยชนพื้นเมืองและทางเลือกการพัฒนา สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ข้อมูลโดย	ชาวอุรักลาไวย์เกาะพีพี จังหวัดกระบี่
กองบรรณาธิการ	นฤมล อรุโณทัย พลาเดช ณ ป้อมเพชร อุษา โคตรศรีเพชร กิ่งแก้ว บัวเพชร
สนับสนุนโดย	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
จัดพิมพ์	พิมพ์มือครั้งที่ 1 จำนวน 20 เล่ม พ.ศ. 2559

หากมีข้อติชมหรือเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูล กรุณาติดต่อ
โครงการนำร่องอันดามัน สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท ปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
โทรศัพท์ 0-2218-7366, 0-2218-7376
โทรสาร 0-2255-2353
<http://www.facebook.com/ChaoLayNetwork>
<http://www.andaman.cusri.chula.ac.th>

คำนำ

เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ เป็นอีกเกาะหนึ่งในทะเลอันดามันซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยและที่ทำมาหากินของชาวเลมายาวนาน แม้แต่ชื่อเกาะก็กล่าวกันว่ามาจากคำภาษาอูรักลาไวย์ แม้ว่าจะยังมีชุมชนชาวเลอยู่บริเวณแหลมตงทางด้านเหนือของเกาะพีพีตอน แต่ชุมชนกลับอยู่ในวงปิดล้อมของโรงแรมรีสอร์ท ไม่เหลือทางเข้าและบ้านเรือนที่เปิดด้านหน้าสู่ชายหาด และแทบจะไม่เหลือเอกลักษณ์ศักดิ์ศรีของชนพื้นเมืองผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับผืนน้ำและผืนดินบริเวณนี้

การเก็บข้อมูลเรื่องราวประวัติชุมชน และค้นหาจุดสนใจที่จะเป็นจุดสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบันทึกภูมินามที่เป็นภาษาอูรักลาไวย์ อาจจะช่วยทำให้ “คนนอก” เห็นความสำคัญของวิถีวัฒนธรรมและประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน และอาจจะค่อยๆ เปลี่ยนทัศนคติต่อชุมชนนี้ เพื่อที่ในที่สุด เราจะได้ช่วยกันหาทางรื้อฟื้นให้ชุมชนมีชีวิตชีวาทางวัฒนธรรมขึ้นมาอีกครั้ง

ประวัติและจุดสนใจบนเส้นทางวัฒนธรรมชุมชนอูรักลาไวย์ เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ เป็นผลงานที่เกิดจากการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชนอูรักลาไวย์เกาะพีพี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณพรสุดา แหลมตง และคณะ และโครงการนำร่องอันดามัน สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยการสนับสนุนของศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

งานนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุด “ประวัติและจุดสนใจในชุมชน” ซึ่งพัฒนาเพื่อสร้างความภาคภูมิใจในมรดกวัฒนธรรม ข้อมูลความรู้นี้สามารถจะพัฒนาไปเป็นเนื้อหาหลักสูตรท้องถิ่น รวมทั้งนำไปสร้างเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ด้านนิเวศวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลาปัจจุบันที่หลายชุมชนและบริเวณใกล้เคียงกำลังได้รับอิทธิพลและเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ซึ่งมีผลต่อเนื่องกับทั้งชุมชนและระบบนิเวศท้องถิ่น

คณะผู้จัดทำหวังว่าผลงานร่วมในชุดนี้จะเป็นสิ่งจุดประกายให้เกิดพลังในการฟื้นฟูวิถีชีวิตให้สมดังเจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรีเพื่อการฟื้นฟูวิถีชีวิตชาวเล 2 มิถุนายน 2553 เพราะงานที่หนักหน่วงนี้คงจะไม่สามารถทำได้โดยความพยายามของภาครัฐเพียงส่วนเดียว ชุมชนเจ้าของวัฒนธรรมเป็นผู้รู้และผู้ลงมือกระทำที่ดีที่สุดในเรื่องการสร้างสำนึกทางวัฒนธรรม และหากมีการนำข้อมูลไปขยายผลต่อในการเรียนรู้ของหลายส่วนในสังคม ก็จะเป็นการส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ในเรื่องความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ในที่สุด

นฤมล อรุโณทัย

พลาเดช ณ ป้อมเพชร

อุษา โคตรศรีเพชร

กิ่งแก้ว บัวเพชร

สารบัญ

คำนำ	๗
ส่วนที่ 1 ประวัติชุมชนชาวเลเกาะพีพี	1
1.1 เกาะพีพีและชุมชนอูรักลาไวย์	1
1.2 ชชาติพันธุ์สัมพันธ์	5
1.3 การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเกาะพีพี	7
1.4 เกาะพีพี – ส่วนหนึ่งของอุทยานแห่งชาติ	8
1.5 ช่วงปีวิปโยคและการสูญเสียที่อยู่อาศัย	9
1.6 เกาะพีพี – สวรรค์แห่งอันดามัน?	11
ส่วนที่ 2 จุดสนใจ-เส้นทางวัฒนธรรมชาวอูรักลาไวย์เกาะพีพี	19
1) จุดที่ 1 ศาลดาโต๊ะ หรือหลาปือลาจ๊ก	24
2) จุดที่ 2 โรงเรียนและต้นมะม่วงเก่าแก่	28
3) จุดที่ 3 ชายหาดหน้าหมู่บ้านเก่า	32
4) จุดที่ 4 หมู่บ้านชาวอูรักลาไวย์	36
5) จุดที่ 5 ด้านในหมู่บ้าน	39
6) จุดที่ 6 สุสานเก่า	42
7) จุดที่ 7 สุสานและร่องน้ำข้างป่าช้า	44
8) จุดที่ 8 พื้นที่ทำข้าวไร่บนเนิน	46
9) จุดที่ 9 เส้นทางเชื่อมหมู่บ้านชาวเลกับโล๊ะบาเกา	49

10) จุดที่ 10 ภูมินามของชาวอุรักลาไวย์	56
ส่วนที่ 3 ภูมินามภาษาอุรักลาไวย์บริเวณเกาะพีพี	58
บรรณานุกรม	82